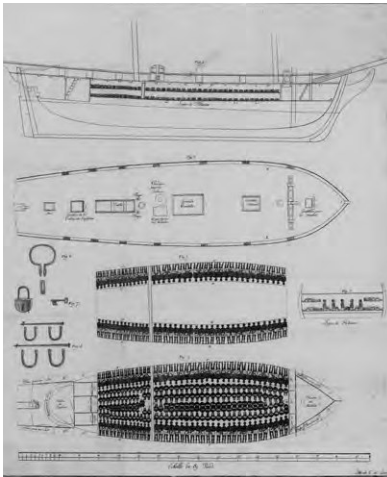
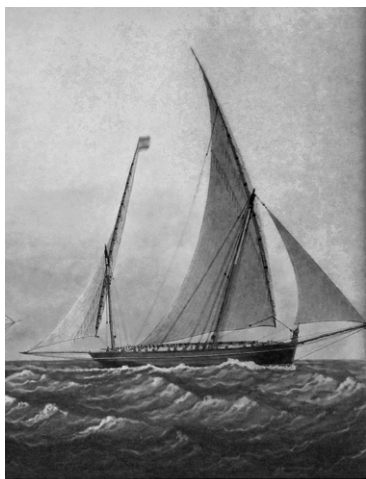

Dossier

El tràfic atlàntic d'esclaus

[pàg. 52 De quan els esclaus no eren (només) negres africans: a l'entorn de l'esclavitud i del tràfic d'esclaus a la Mediterrània tardomedieval des de l'observatori barceloní / Roser Salicrú i Lluch] [pàg. 66 Hombres y barcos del comercio negrero en España (1789-1870) / Javier Moreno Rico] [pàg. 90 Tres falutxos negres (1839-1845) / Xavier Sust] [pàg. 112 Víctimas y verdugos a la vez: los marineros españoles y la trata ilegal (1845-1866) / Martín Rodrigo y Alharilla]

L'esclavatge i les economies esclavistes formen part del passat des de temps immemorials, i malauradament encara formen part del present en molts indrets del món. L'esclavatge en el món antic o en època medieval formaven part de la vida en unes proporcions ajustades a les necessitats d'un món no globalitzat. Però amb la descoberta de nous mons i les immenses possibilitats d'enriquiment donem pas a un fenomen mai vist fins llavors: la captura i transport de milions d'esclaus africans cap a les colònies americanes per tal de permetre noves formes d'explotació.

El tràfic atlàntic d'esclaus, mentre va durar (és a dir, entre 1501 i 1866) va deixar un llegat de sang i de patiment sobre tres continents diferents (Àfrica, Amèrica i Europa) i sobre milions de vides de víctimes i de botxins. També va originar fabuloses riqueses i una acumulació que va permetre, entre d'altres coses, el desenvolupament del capitalisme i la revolució industrial.

A casa nostra aquest fenomen, mai secret ni oblidat, ha estat sempre un tabú sobre el qual no es parlava sinó era des de l'anècdota o el lloc comú. Afortunadament en els darrers anys això està canviant, i es posa el focus sobre aquest fet a partir de la recerca històrica, de l'anàlisi de les fonts i de la interpretació de causes i efectes. Faltava encarar alguns dels aspectes més desagradables, aquells que fan pensar a alguns en la culpa col·lectiva o a d'altres en una mala consciència que es pot apaivagar amb bones intencions i amb gestos simbòlics.

Des del Museu Marítim de Barcelona s'està treballant en una gran exposició que mostri el paper de catalans (però no únicament d'aquests) en el tràfic atlàntic d'esclaus, en qualsevol de les baules de la cadena negrera, per tal d'analitzar, de forma especial, el paper que van jugar el port i la ciutat de Barcelona en la susdita activitat. Aquesta exposició anirà acompanyada d'activitats paral·leles i d'aportacions diverses, com ara el recull d'articles que forma aquesta dossier. Hi trobareu tres articles. En el primer Roser Salicrú ens porta enrere, a la Mediterrània tardomedieval, per entendre les sòlides arrels de l'esclavatge i de la concepció mateixa de la possessió d'essers humans. Els altres tres articles, per part de Xavier Moreno, Xavier Sust i Martín Rodrigo, entren de ple en el segle XIX i el rol d'alguns catalans en una pràctica que explica, en molts aspectes, el paper català en la explotació dels darrers vestigis de l'Imperi colonial espanyol.